

PATVIRTINTA

Visagino vaikų lopšelio-darželio „Gintarėlis“
Direktoriaus 2022 m. spalio 14 d.
įsakymu Nr. V- 147

VISAGINO VAIKŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „GINTARĖLIS“ VAIKŲ MAITINIMO ORGANIZAVIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Visagino vaikų lopšelio-darželio „Gintarėlis“ (toliau –darželis) vaikų maitinimo organizavimo tvarkos aprašas (toliau – tvarkos aprašas) reglamentuoja ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų maitinimą Visagino vaikų lopšelyje-darželyje „Gintarėlis“.

2. Šio tvarkos aprašo tikslas – nustatyti maitinimo organizavimo dalyvių funkcijas ir sudaryti sąlygas sveikatai palankiai vaikų mitybai, užtikrinti maisto saugą ir kokybę, patenkinti vaikų maisto fiziologinius poreikius, ugdyti sveikos mitybos įgūdžius.

3. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos ir jų apibrėžimai:

3.1. **pritaikytas maitinimas** – maitinimas, kuris užtikrina tam tikro sveikatos sutrikimo (alergija tam tikriems maisto produktams, virškinimo sistemos ligos ar remisinės jų būklės ir kt.) nulemtų, asmens individualių maisto medžiagų ir energijos poreikių patenkinimą, parenkant toleruojamus maisto produktus, jų gamybos būdą, konsistenciją ir valgymo režimą ir yra raštiškai rekomenduojamas gydytojo;

3.2. **šiltas maistas** – maistas, patiekiamas kaip karštas patiekalas, iki patiekimo vartoti laikomas ne žemesnėje kaip +63°C temperatūroje;

3.3. **tausojantis patiekalas** – maistas, pagamintas maistines savybes tausojančiu gamybos būdu: virtas vandenyje ar garuose, troškintas ar pagamintas konvekciniame krosnyje, keptas įvyniojus popieriuje ar folijoje. Tausojantiems patiekalams nepriskiriami tarkuotų bulvių patiekalai;

3.4. **valgiaraštis** – numatomų patiekti vartoti dienos maisto produktų ir patiekalų sąrašas;

3.5. **maisto daavinys** – lengvai paruošiami arba paruošti vartoti maisto produktai ar patiekalai, kurie išduodami tam tikram laikotarpiui pagal sveikatos apsaugos ministro nustatytas vidutines rekomenduojamas paros normas ir yra supakuoti, kad būtų galima saugiai nešti, vežti ar kitaip transportuoti;

3.6. **patiekalas** – paprastai vienoje lėkštėje patiekiamas vartoti šaltas ar šiltas maistas.

4. Maitinimas darželyje organizuojamas vadovaujantis Vaikų maitinimo organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. lapkričio 11 d. įsakymu Nr. V-964 (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. balandžio 10 d. įsakymu Nr. V-394 redakcija, (suvestinė redakcija nuo 2022 m. rugsėjo 9 d. iki 2022 m. gruodžio 31 d.), Visagino savivaldybės tarybos sprendimais ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais vaikų maitinimo organizavimą, maisto gaminimą, patalpų ir įrangos priežiūrą, higienos normas, sveikatos bei saugos reikalavimus.

5. Vaikų lopšelis-darželis dalyvauja Europos žemės ūkio garantijų fondo ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis remiamose programose:

5.1. Pieno ir jo produktų vartojimas skatinamas dalyvaujant paramos programoje „Pienas vaikams“. Pagal šią programą nuo 2012 metų pieno gaminiai darželyje dalijami pagal programoje nustatytas normas;

5.2. „Vaisių ir daržovių vartojimo skatinimas mokykloje“ programa. Vaisiai ir daržovės darželyje dalijami pagal programoje nustatytas normas.

6. Maisto produktų inventorizacija darželyje atliekama pagal inventorizacijos taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu.

7. Gautas tėvų (globėjų) atlyginimas už vaiko išlaikymą ikimokyklinio ugdymo įstaigoje apskaitomas kaip įstaigos gaunamos pajamos teisės aktų nustatyta tvarka.

8. Šio aprašo reikalavimai privalomi visiems įstaigoje dirbantiems ir maitinimo procese dalyvaujantiems asmenims.

II SKYRIUS

VAIKŲ MAITINIMO ORGANIZAVIMO BENDRIEJI REIKALAVIMAI

9. Maisto produktų pirkimas organizuojamas vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka.

10. Sudarant sutartį dėl maisto produktų tiekimo lopšelio-darželio vaikų maitinimui (toliau – maisto produktų tiekimo sutartis):

10.1. Maisto produktų tiekimo sutartyje turi būti numatyta atsakomybė už maisto produktų, neatitinkančių tvarkos aprašo reikalavimų, tiekimą. Prieš pasirašant maisto produktų tiekimo sutartį rekomenduojama sudaryti maisto produktų sąrašą su konkrečiais tiekiamų maisto produktų pavadinimais, maisto produktų sudėtimi, fasuotės grynuoju kiekiu;

11. Darbuotojai, kurių veikla susijusi su maisto produktų tvarkymu, išdavimu ir sandėliavimu, maisto gaminimu prieš pradėdamas dirbti ir vėliau kiekvienais metais turi pasitikrinti sveikatą Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka.

12. Darbuotojai, kurių veikla susijusi su maisto produktų tvarkymu, išdavimu ir sandėliavimu, maisto gaminimu prieš pradėdami dirbti ir vėliau kas dveji metai išklauso higienos įgūdžių mokymus ir turi turėti teisės aktų nustatyta tvarka galiojantį sveikatos žinių atestavimo pažymėjimą.

13. Ne rečiau kaip 1 kartą per metus savikontrolės sistemos vykdymo užtikrinimui turi būti atliekamas vidinis maisto tvarkymo auditas.

III SKYRIUS

VAIKŲ MAITINIMO ORGANIZAVIMAS

14. Darželyje maitinimas organizuojamas visiems darželį lankantiems vaikams. Vaikai įstaigoje maitinami šiltu maistu. Vaikai maitinami grupėse.

15. Darželyje organizuojamos:

15.1. vaikų maitinimo paslaugos, už kurias Visagino savivaldybės tarybos nustatyta atlyginimą moka tėvai/ globėjai, tėviai (2022-06-23 sprendimas Nr. TS-120 „Dėl atlyginimo už vaikų, ugdomų pagal ikimokyklinę ir priešmokyklinę ugdymo programas, išlaikymo Visagino savivaldybės ikimokyklinio ugdymo mokyklose nustatymo“. Nuo 2022 m. rugsėjo 1 d. pradėjo galioti Atlyginimo už vaikų, ugdomų pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, išlaikymą Visagino savivaldybės ikimokyklinio ugdymo mokyklose nustatymo tvarkos aprašas patvirtintas Visagino savivaldybės tarybos 2022 m. birželio 23 d. sprendimu Nr. TS-120);

15.2. nemokamas priešmokyklinio amžiaus vaikų maitinimas, kuris yra skiriamas Lietuvos Respublikos socialinės paramos mokiniams įstatymo nustatyta tvarka ir finansuojamas iš valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos savivaldybės biudžetui bei savivaldybės biudžeto. Nemokamas maitinimas organizuojamas vadovaujantis Visagino savivaldybės tarybos nustatyta mokinių nemokamo maitinimo tvarka (2022-06-23 sprendimas Nr. TS-120).

16. Nemokamas priešmokyklinio amžiaus vaikų maitinimas yra organizuojamas nuo tada, kai gaunamas savivaldybės administracijos socialinės paramos skyriaus sprendimas dėl socialinės paramos mokiniui skyrimo. Nemokamas maitinimas skiriamas nuo mokslo metų pradžios iki mokslo metų pabaigos arba nuo informacijos apie priimtą sprendimą gavimo įstaigoje kitos dienos iki mokslo metų pabaigos (2019-01-31 sprendimas Nr. TS-6, suvestinė redakcija nuo 2021 m. liepos 1 d.).

17. Pritaikytas maitinimas organizuojamas atsižvelgiant į gydytojo pažymą (Forma Nr. 027-1/a) su nurodymais apie vaikų maitinimą.

18. 1–7 metų amžiaus vaikų maitinimo organizavimas:

18.1. vaikai turi būti maitinami ne rečiau kaip kas 3,5 val. pagal valgiaraščius. Vaikai valgo pusryčius, pietus ir pavakarius;

18.2. atskiri valgiaraščiai sudaromi 1–3 ir 4–7 metų vaikams, jei sudaromos mišraus amžiaus grupės, valgiaraščiai gali būti sudaromi vadovaujantis tik 4–7 metų vaikams rekomenduojamomis paros maistinių medžiagų normomis;

18.3. 80 proc. vaikams patiekiamų patiekalų turi būti tausojančios patiekalai.

19. Maisto paruošimas ir patiekalų įvairumas turi atitikti vaikų amžių ir sveikos mitybos rekomendacijas. Pusryčiams vaikas turi gauti 20–25 procentų, pietums – 30–35 procentų, pavakariams – 10 procentų rekomenduojamo paros maisto raciono kaloringumo.

20. Maistas gaminamas atsižvelgiant į fiziologinius vaikų poreikius, amžiaus ypatumus, sveikos mitybos principus ir taisykles, į patiekalų gaminimo ir patiekimo reikalavimus.

21. Įstaigoje maitinimas organizuojamas pagal 15 (penkiolikos) dienų valgiaraštį, kurį rengia maitinimo organizatorius. Mokyklose valgiaraščiai sudaromi ne mažiau kaip 15 darbo dienų laikotarpiu.

21.1. 15 dienų valgiaraštis **yra** suderinamas teisės aktų nustatyta tvarka;

21.2. vaikų maitinimo valgiaraščiai turi būti sudaromi atsižvelgiant į rekomenduojamas paros normas bei vaikų buvimo įstaigoje trukmę. Valgiaraščių energinė maistinė vertė nuo rekomenduojamos paros normų gali nukrypti ne daugiau nei 5 procentus;

21.3. valgiaraščiuose nurodomi patiekiami patiekalai, patiekalų kiekiai (g);

21.4. atskiri valgiaraščiai sudaromi lopšelio (vadovaujantis 1-3 m. vaikams rekomenduojamomis paros maistinių medžiagų normomis) ir darželio (vadovaujantis 4-7 m. vaikams rekomenduojamomis paros maistinių medžiagų normomis) grupėms;

21.5. valgiaraščių tituliniam lape turi būti nurodytas mokyklos pavadinimas, adresas, darbo laikas, maitinamų vaikų amžius. Visi valgiaraščio lapai turi būti sunumeruoti (išskyrus titulinį) ir patvirtinti direktoriaus parašu ir spaudu. Valgiaraščiuose turi būti nurodytos savaitės ir savaitės dienos, darbo laikas, kiekvieno vaikų maitinimo laikas. Valgiaraštis turi būti aiškus (nurodytos tikslios patiekalų ar maisto produktų išėigos, be braukymų ar taisymų);

21.6. valgiaraščiai sudaromi pagal patiekalų receptūrų pavyzdžius, pateiktus interneto svetainėje adresu

www.smlpc.lt/lt/mityba_ir_fizinis_aktyvumas/rekomenduojami_perspektyviniai_valgiaraščiai_arba
<http://sam.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/visuomenes-sveikatos-prieziura/mityba-ir-fizinis-aktyvumas-2/valgiarasčiai-ir-technologines-korteles-ugdymo-bei-gydymo-istaigoms;>

22. į valgiaraščius neįtraukiami maisto produktai iš vaisių ir daržovių bei pieno ir pieno produktų vartojimo skatinimo vaikų ugdymo įstaigose programų.

23. Vaikai maitinami pagal dienos valgiaraštį, patvirtintą įstaigos direktoriaus, jam nesant direktoriaus pavaduotojo ugdymui.

24. Kiekvienais mokslo metais maitinimo organizatorius, atsižvelgdamas į grupių dienos režimą, parengia maisto atsiėmimo grafikus, tvirtinamus direktoriaus. Grafikas gali būti tikslinamas dėl nenumatytų aplinkybių.

24.1. Maisto atsiėmimo grafikai yra kabinami prie maisto atsiėmimo vietos ir grupių patalpose.

25. Tėvai (globėjai):

25.1. turi teisę pasirinkti maitinimą 2-3, bet ne mažiau kaip du maitinimus. Tėvai gali atsisakyti pusryčių arba pavakarių;

25.2. apie planuojamus kito mėnesio maitinimų pakeitimus tėvai privalo informuoti iki einamo mėnesio priešpaskutinės darbo dienos. Netaikoma vaikams, kuriems yra adaptacinis laikotarpis vaikų lopšelyje-darželyje;

25.3. jeigu vaikas nevalgo, jį privalo pasiimti iki tol, kol grupės vaikai pradės valgyti;

25.4. vaikams, nevalgantiems pusryčių arba pavakarių neleidžiama atsinešti iš namų užkandžių ir gėrimų.

26. Visuomenės sveikatos specialisto funkcijos, prižiūrint maitinimo organizavimą:

26.1. raštu informuoti administraciją ir maitinimo organizatorių, atsakingą už vaikų maitinimą, apie Formoje Nr. 027-1/a pateiktus raštiškus nurodymus dėl vaiko maitinimo organizavimo per 5 darbo dienas nuo Formos Nr. 027-1/a pateikimo;

26.2. prižiūrėti maitinimo organizavimo atitiktį teisės aktuose nustatytiems reikalavimams:

26.2.1. ar vaikų maitinimui netiekiamos draudžiamos tiekti maisto produktų grupės;

26.2.2. ar nepažeidžiami patiekalų gaminimo ir patiekimo reikalavimai;

26.2.3. ar sudarytos higieniškos sąlygos atsigerti geriamojo vandens;

26.2.4. ar pagal gydytojo raštiškus nurodymus (Forma Nr. E027-1) organizuojamas pritaikytas maitinimas;

26.2.5. ar valgiaraščiai sudaryti ne mažiau kaip 15 darbo dienų laikotarpiui.

27. Vaikų maitinimo procesą grupėje organizuoja ir už jį atsako grupės ikimokyklinio ugdymo mokytojai, priešmokyklinio ugdymo mokytojas, auklėtojo padėjėjas.

28. Auklėtojo padėjėjas maistą paima iš virtuvės pagal grafiką ir dalija vaikams pagal nustatytas normas.

29. Lopšelio-darželio taryba, suderinus su vaikų lopšelio- darželio direktoriumi, turi teisę patikrinti virtuvę, maisto sandėlį ir patiekalų gamybos procesą.

30. Grupėse ir šiltuoju metų laikotarpiu lauke privalo būti geriamojo vandens (rekomenduotina, kambario temperatūros), kuris būtų bet kuriuo metu prieinamas vaikams.

IV SKYRIUS ATLYGINIMAS UŽ MAITINIMO PASLAUGAS

31. Atlyginimo dydis už vaiko išlaikymą ikimokyklinio ugdymo įstaigoje yra apskaičiuojamas vadovaujantis 2022 m. birželio 23 d. sprendimu Nr. TS-120 „Dėl atlyginimo už vaikų, ugdomų pagal ikimokyklinę ir priešmokyklinę ugdymo programas, išlaikymo Visagino savivaldybės ikimokyklinio ugdymo mokyklose nustatymo“ ir kt. Visagino savivaldybės tarybos sprendimais.

V SKYRIUS NEMOKAMO MAITINIMO ORGANIZAVIMAS EKSTREMALIOSIOS SITUACIJOS, EKSTREMALIOJO ĮVYKIO IR (AR) KARANTINO METU

32. Mokinių nemokamas maitinimas ekstremaliosios situacijos, ekstremaliojo įvykio ir (ar) karantino metu organizuojamas vadovaujantis mokinių nemokamo maitinimo organizavimo ekstremaliosios situacijos, ekstremaliojo įvykio ir (ar) karantino metu metodinėmis rekomendacijomis (toliau – rekomendacijos).

32.1. jei darželyje vykdomas ugdymo procesas kontaktiniu būdu, vaikų maitinimo organizavimas vyksta įprastu būdu.

33. Ekstremaliosios situacijos, ekstremaliojo įvykio ir (ar) karantino metu, sustabdžius ugdymo organizavimo procesą, neteikiama ir maitinimo paslauga. Nemokamą maitinimą darželyje gaunantiems vaikams užtikrinama nemokamo maitinimo teikimas aprūpinant juos maisto produktais ar pagamintu maistu Tvarkos apraše nustatyta tvarka.

34. Paskirtas asmuo, atsakingas už nemokamo maitinimo darželyje organizavimą ekstremaliosios situacijos, ekstremaliojo įvykio ir (ar) karantino metu:

34.1. peržiūri ir patikslina mokinių, kuriems paskirtas nemokamas maitinimas mokykloje, sąrašus, papildomai nurodo mokinių gyvenamąsias vietas ir kontaktinius telefono numerius;

34.2. informuoja mokinio, kuriam paskirtas nemokamas maitinimas mokykloje, tėvus (globėjus, rūpintojus) apie maitinimo organizavimo sąlygas ekstremaliosios situacijos, ekstremaliojo įvykio ir (ar) karantino metu (pvz., galimybę gauti maisto daavinį). Nemokamas maitinimas įstaigoje skiriamas ne tik nepasiturinčių šeimų vaikams, bet ir visiems priešmokyklinukams neatsižvelgiant į šeimos pajamas, todėl išsiaiškinama, ar visos šeimos pageidauja gauti maisto daavinį.

34.3. vaiko tėvams (globėjams, rūpintojams) patvirtinus, kad pageidauja gauti maisto davinių (jei ekstremaliosios situacijos, ekstremaliojo įvykio ir (ar) karantino metu maitinimas organizuojamas išduodant maisto davinius), sudaro vaikų, gausiančių maisto davinius, sąrašus, papildomai informuoja, ar šeima ar turi galimybę atsiimti maisto davinių darželyje;

34.4. informuoja mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus) apie maisto davinių išdavimą (jei ekstremaliosios situacijos, ekstremaliojo įvykio ir (ar) karantino metu maitinimas organizuojamas išduodant maisto davinius) pranešimu telefonu ar kitu būdu. Jeigu šeima neturi galimybės atsiimti maisto davinių darželyje, suderina maisto davinių atsiėmimo galimybes;

34.5. periodiškai išduoda maisto davinius ar koordinuoja maisto davinių išdavimą vaikų tėvams (globėjams, rūpintojams).

35. Informacija apie mokinių nemokamo maitinimo sąlygas ekstremaliosios situacijos, ekstremaliojo įvykio ir (ar) karantino metu (pvz., informacija apie galimybę gauti maisto davinius, nurodant, kaip vyks (vyksta) jų dalijimo (pristatymo) procesas ir kokių apsaugos reikalavimų reikia laikytis) viešinama prienamomis informavimo priemonėmis.

36. Maisto davinius suruošiantiems ir dalijantiems asmenims rekomenduojama laikytis šių taisyklių:

36.1. nuolat naudoti apsaugos priemones;

36.2. dalijimo metu nerekomenduojama maisto davinius dėti į atsineštus maišelius ar indus. Maisto daaviniai turėtų būti iš anksto supakuoti ir paruošti išsinešti;

36.3. ne rečiau kaip kas 2 val. kruopščiai plauti rankas šiltu tekančiu vandeniu ir skystu muilu ir dezinfekuoti jas specialiomis rankų dezinfekcinėmis priemonėmis;

36.4. dalijimo vietoje dažniausiai liečiami paviršiai (durų rankenos, paviršiai, ant kurių dedami maisto produktai, ir t. t.) dažniau nei įprastai turi būti valomi ne tik drėgnu būdu, bet ir dezinfekcinėmis priemonėmis;

36.5. kitų taisyklių, ekstremaliosios situacijos, ekstremaliojo įvykio ar karantino metu nustatytų Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymais ar Valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo sprendimais.

VI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

37. Lopšelyje-darželyje už vaikų maitinimo organizavimą atsako maitinimo organizatorius, sandėlininkė ir padalinio (ūkio) vadovė.

38. Tvarkos aprašas gali būti keičiamas/ papildomas Mokyklos tarybos, Tėvų komiteto, Pedagogų tarybos sprendimu arba pasikeitus teisės aktams, reglamentuojančiais maitinimo organizavimą vaikų lopšelyje-darželyje.

39. Vaikų maitinimo organizavimo kontrolę lopšelyje-darželyje vykdo direktorius.
